

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-VI Examination: March/April-2023
Economics (Optional) Paper-XIII
ECOO13: Economics of Planning

Day and Date: Tuesday, 02/05/2023
Time: 1.00 PM To 3.00 PM

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 Investment in the country depends on ----- .
 A) The product B) The efficiency C) The investment D) Accumulation of capital
- 2 The planner while planning can use the exchange technique for the purpose-----
 A) Of use B) Of transaction C) Of study D) Of adoption
- 3 Input-output analysis of the economy focuses on-----
 A) Heterogeneity B) Equilibrium C) Inter relationship D) An imbalance
- 4 Prof. -----has classified the amount of capital production into eleven types.
 A) Paulstreeton B) George Potten C) Dr. Marshall D) J. M. Keynes
- 5 The formula for calculation the average capital product ratio is -----
 A) $ACOR=K/Y$ B) $ICOR= 1-1/1$ C) $ICOR=1/1-1$ D) MV/T
- 6 In -----market system the project is selected on the basis of net profit potential.
 A) Mixed B) Capital C) Open D) Socialist
- 7 Prof. S. N. Agarwal has proposed a plan based on the philosophy of .....
 A) Phule B) Gandhi C) Nehru D) Gadgil
- 8 Who gives the final approval to the five year plans of India?
 A) National Development Council B) NITI Aayog C) Ministry of Finance D) President of India
- 9 Which of the following district topped the rank of Aspirational district for the period of June 1st 2018 and October 31st 2018.
 A) Virudhunagar (Tamil Nadu) B) Mewat (Haryana) C) Pakur (Jharkhand) D) Hailankandi (Assam)
- 10 According to ....., economic planning is a means to achieve the goal of welfare state.
 A) Prof. Ben B) Prof. Robbins C) Dr. Dalton D) Herman Levy
- 11 The 12th five year plan set a target of what percentage of GDP should be expenditure on Health Services?
 A) 5 % B) 3 % C) 2.5 % D) 1 %
- 12 Who prepared Draft of the 12th five year plan?
 A) Montek Singh Ahluwalia B) C. Rangarajan C) Raghuram Rajan D) Urjit Patel

- 13 Market mechanism plays an important role in..... planning
A) Micro B) Induced C) Capitalist D) Decentralized
- 14 When was the first five year plan of India Started?
A) 1950 B) 1952 C) 1951 D) 1955
- 15 What was the duration of the 11th five year plan of India?
A) 2012 to 2017 B) 2007 to 2012 C) 2002 to 2007 D) 2010 to 2015

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Broad features of capital-output ratio
- 2 Factors determining the choice of production technique
- 3 Gandhi plan and Bombay plan
- 4 Process of planning

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 State the arguments favor of Capital intensive technique in production.
- 2 Distinguish between Planning Commission and NITI Aayog.
- 3 Describe the allocation of resources in the Eleventh Plan.
- 4 Describe the progress of the Indian service sector during the planning period.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain the function of NITI Aayog.
- 2 Describe the progress of the Indian agriculture sector during the planning period.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 देशातील गुंतवणूक ..... अवलंबून असते.
अ) उत्पादनावर ब) कार्यक्षमतेवर क) गुंतवणुकीवर ड) भांडवल संचयावर
- 2 नियोजन कर्ता एखाद्या कृतीचा ..... हेतुसाठी आदान-प्रदान तंत्राचा वापर करू शकतो.
अ) वापराच्या ब) व्यवहाराच्या क) अभ्यासाच्या ड) अवलंबनाच्या
- 3 आदान-प्रदान विश्लेषण अर्थव्यवस्थेतील ..... लक्ष केंद्रीत करते.
अ) विषमतेवर ब) समतोलावर क) आंतरसंबंधावर ड) असमतोलावर
- 4 प्रा ----- यांनी भांडवल उत्पादन प्रमाणाचे 11 प्रकारांत वर्गीकरण केले आहे.
अ) पॉलस्ट्रीटेन ब) जॉर्जरोटेन क) डॉ. मार्शल ड) जे. एम. केन्स
- 5 सरासरी भांडवल उत्पादन प्रमाण काढण्याचे सूत्र ..... होय.
A) $ACOR=K/Y$ B) $ICOR= 1-1/1$ C) $ICOR=1/1-1$ D) MV/T
- 6 .....बाजार अर्थव्यवस्थेत प्रकल्पाची निवड निव्वळ लाभक्षमतेच्या आधारावर केली जाते.
अ) मिश्र ब) भांडवली क) मुक्त ड) साम्यवादी

- 7 प्रा. एस. एन. अग्रवाल यांनी ..... यांच्या तत्त्वज्ञानावर आधारित योजना मांडली.
अ) फुले ब) गांधी क) नेहरू ड) गाडगीळ
- 8 भारतातील पंचवार्षिक योजनांना अंतिम मंजूरी कोण देते ?
अ) राष्ट्रीय विकास परिषद ब) निती आयोग क) वित्त मंत्री ड) भारताचे राष्ट्रपती
- 9 खालीलपैकी कोणत्या जिल्ह्याने 1 जून 2018 आणि 31 ऑक्टोबर 2018 या कालावधीत महत्वाकांक्षी जिल्ह्यात प्रथम क्रमांक मिळविला आहे.
अ) वीरूधूनगर (तामिळनाडू) ब) मेवाट (हरियाणा) क) हायलाकंडी (आसाम) ड) पाकुर (झारखंड)
- 10 ----- यांच्यामते, कल्याणकारी राज्याचे उद्दिष्ट साध्य करण्याचे साधन म्हणजे आर्थिक नियोजन होय.
अ) प्रा.बेन ब) प्रा.रॉबिन्स क) डॉ.डाल्टन ड) हर्मन लेव्ही
- 11 बाराव्या पंचवार्षिक योजनेत आरोग्य सेवेवर GDP च्या किती टक्के खर्च करण्याचे लक्ष निश्चित करण्यात आले?
अ) 5 % ब) 3 % क) 2.5 % ड) 1 %
- 12 १२ व्या पंचवार्षिक योजनेचा आराखडा (Draft Plan) कोणी तयार केला?
अ) मौन्टेक सिंग अहलुवालिया ब) सी. रंगराजन क) रघुराम राजन ड) उर्जित पटेल
- 13 ----- नियोजनात बाजारयंत्रणेला महत्वाचे स्थान प्राप्त होते.
अ) सूक्ष्म ब) प्रेरित क) भांडवलशाही ड) विकेंद्रित
- 14 भारताची पहिली पंचवार्षिक योजना केव्हा सुरु झाली ?
अ) 1950 ब) 1952 क) 1951 ड) 1955
- 15 भारताच्या 11 व्या पंचवार्षिक योजनेचा कालावधी कोणता होता?
अ) 2012 ते 2017 ब) 2007 ते 2012 क) 2002 ते 2007 ड) 2010 ते 2015

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 भांडवल उत्पादन गुणोत्तराची ठळक वैशिष्ट्ये
- 2 उत्पादन तंत्राची निवड ठरवणारे घटक
- 3 गांधी योजना आणि मुंबई योजना
- 4 नियोजन प्रक्रिया

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 भांडवल प्रधान उत्पादन तंत्राच्या समर्थनात मुद्दे सांगा.
- 2 नियोजन आयोग आणि निती आयोग यांच्यातील फरक सांगा.
- 3 अकराव्या योजनेतील साधनसामग्रीचे क्षेत्रीय वाटप विशद करा.
- 4 नियोजन काळात भारतीय सेवा क्षेत्राच्या झालेल्या प्रगतीचे वर्णन करा.

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 निती आयोगाची कार्ये स्पष्ट करा.
- 2 नियोजन काळात भारतीय शेती क्षेत्राच्या झालेल्या प्रगतीचे वर्णन करा.

*****

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-VI Examination: March/April-2023
Economics (Optional) Paper-XIII
ECOO13: Economics of Planning

Day and Date: Tuesday, 02/05/2023
Time: 1.00 PM To 3.00 PM

Total Marks: 60

Q.1.खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 देशातील गुंतवणूक ..... अवलंबून असते.

अ) उत्पादनावर ब) कार्यक्षमतेवर क) गुंतवणुकीवर ड) भांडवल संचयावर

Option 4

2 नियोजन कर्ता एखाद्या कृतीचा ..... हेतुसाठी आदान-प्रदान तंत्राचा वापर करू शकतो.

अ) वापराच्या ब) व्यवहाराच्या क) अभ्यासाच्या ड) अवलंबनाच्या

Option 3

3 आदान-प्रदान विश्लेषण अर्थव्यवस्थेतील ..... लक्ष केंद्रीत करते.

अ) विषमतेवर ब) समतोलावर क) आंतरसंबंधावर ड) असमतोलावर

Option 3

4 प्रा ----- यांनी भांडवल उत्पादन प्रमाणाचे 11 प्रकारांत वर्गीकरण केले आहे.

अ) पॉलस्ट्रीटेन ब) जॉर्जरोटेन क) डॉ. मार्शल ड) जे. एम. केन्स

Option 1

5 सरासरी भांडवल उत्पादन प्रमाण काढण्याचे सूत्र ..... होय.

A) $ACOR=K/Y$ B) $ICOR= 1-1/1$ C) $ICOR=1/1-1$ D) MV/T

Option 1

6 .....बाजार अर्थव्यवस्थेत प्रकल्पाची निवड निव्वळ लाभक्षमतेच्या आधारावर केली जाते.

अ) मिश्र ब) भांडवली क) मुक्त ड) साम्यवादी

Option 3

7 प्रा एस. एन. अगरवाल यांनी ..... यांच्या तत्त्वज्ञानावर आधारित योजना मांडली.

अ) फुले ब) गांधी क) नेहरू ड) गाडगीळ

Option 2

8 भारतातील पंचवार्षिक योजनांना अंतिम मंजूरी कोण देते ?

अ) राष्ट्रीय विकास परिषद ब) निती आयोग क) वित्त मंत्री ड) भारताचे राष्ट्रपती

Option 1

9 खालीलपैकी कोणत्या जिल्ह्याने 1 जून 2018 आणि 31 ऑक्टोबर 2018 या कालावधीत महत्वाकांक्षी जिल्ह्यात प्रथम क्रमांक मिळविला आहे.

अ) वीरूधूनगर (तामिळनाडू) ब) मेवाट (हरियाणा) क) हायलाकंडी (आसाम) ड) पाकुर (झारखंड)

Option 1

10 ----- यांच्यामते, कल्याणकारी राज्याचे उद्दिष्ट साध्य करण्याचे साधन म्हणजे आर्थिक नियोजन होय.

अ) प्रा.बेन ब) प्रा.रॉबिन्स क) डॉ.डाल्टन ड) हर्मन लेव्ही

Option 2

11 बाराव्या पंचवार्षिक योजनेत आरोग्य सेवेवर GDP च्या किती टक्के खर्च करण्याचे लक्ष निश्चित करण्यात आले?

अ) 5 % ब) 3 % क) 2.5 % ड) 1 %

Option 3

12 १२ व्या पंचवार्षिक योजनेचा आराखडा (Draft Plan) कोणी तयार केला?

अ) मौन्टेक सिंग अहलुवालिया ब) सी. रंगराजन क) रघुराम राजन ड) उर्जित पटेल

Option 1

13 ----- नियोजनात बाजारयंत्रणेला महत्वाचे स्थान प्राप्त होते.

अ) सूक्ष्म ब) प्रेरित क) भांडवलशाही ड) विकेंद्रित

Option 2

14 भारताची पहिली पंचवार्षिक योजना केव्हा सुरु झाली ?

अ) 1950 ब) 1952 क) 1951 ड) 1955

Option 3

15 भारताच्या 11 व्या पंचवार्षिक योजनेचा कालावधी कोणता होता?

अ) 2012 ते 2017 ब) 2007 ते 2012 क) 2002 ते 2007 ड) 2010 ते 2015

Option 2

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 भांडवल उत्पादन गुणोत्तराची ठळक वैशिष्ट्ये

Ans:

2 उत्पादन तंत्राची निवड ठरवणारे घटक

Ans:

3 गांधी योजना आणि मुंबई योजना

Ans:

4 नियोजन प्रक्रिया

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 भांडवल प्रधान उत्पादन तंत्राच्या समर्थनात मुद्दे सांगा.

Ans:

2 नियोजन आयोग आणि नीती आयोग यांच्यातील फरक सांगा.

Ans:

3 अकराव्या योजनेतील साधनसामग्रीचे क्षेत्रीय वाटप विशद करा.

Ans:

4 नियोजन काळात भारतीय सेवा क्षेत्राच्या झालेल्या प्रगतीचे वर्णन करा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 नीती आयोगाची कार्ये स्पष्ट करा.

Ans:

2 नियोजन काळात भारतीय शेती क्षेत्राच्या झालेल्या प्रगतीचे वर्णन करा.

Ans:

*****